

20. Quines diferències hi ha entre els evangelis canònics i els apòcrifs?

La primera diferència comprovable, ja que el fet que els evangelis canònics estan inspirats per Déu no és comprovable, és de tipus extern als mateixos evangelis: els canònics pertanyen al cànon bíblic; els apòcrifs, no.

03/06/2006

Vol dir que els canònics van ser rebuts com a tradició autèntica dels apòstols per les esglésies d'Orient i Occident des de la generació immediatament posterior als apòstols, mentre que els apòcrifs, encara que alguns fossin usats esporàdicament en alguna comunitat, no van arribar a imposar-se ni a ser reconeguts per l'Església universal. Una de les raons importants per a aquesta selecció, comprovable des de la ciència històrica, és que els canònics van ser escrits en època apostòlica, entesa aquesta en sentit ampli, és a dir, mentre vivien o els apòstols o els seus mateixos deixebles. Així es desprèn de les cites que fan els escriptors cristians de la generació següent i que cap a l'any cent quaranta es compongués una harmonització dels evangelis prenent dades dels quatre que van passar a ser canònics (Tacià). Dels apòcrifs, en canvi, només es fan

referències en temps posteriors, cap a finals del s. II. D'altra banda, els papirs que s'han trobat amb textos similars al dels evangelis, alguns de mitjan del s. II, són molt fragmentaris, senyal que les obres que representen no van ser tan estimades com per a ser transmiseses amb cura per successives generacions.

Referent als apòcrifs que es van conservar o que s'han descobert en època recent, cal dir que les diferències amb als canònics són molt notables tant en la forma com en el contingut. Aquells que es van conservar al llarg de l'època patrística i l'edat mitjana són relats de caràcter llegendari i plens de fantasia. Vénen a satisfer la pietat popular narrant detingudament escenes que els evangelis canònics no expliquen o exposen de manera succinta. En general estan d'acord amb la doctrina de l'Església i porten

relats sobre el naixement de la Mare de Déu, de sant Joaquim i santa Anna (Nativitat de Maria), de com una comare va comprovar la virginitat de Maria (Protoevangeli de Jaume), dels miracles que feia Jesús de nen (evangeli del Pseudo Tomàs), etc. Molt distints són els evangelis apòcrifs procedents de Nag Hammadi (Egipte), que tenen un caràcter herètic gnòstic. Aquests tenen la forma de dites secretes de Jesús (evangeli copte de Tomàs) o de revelacions del Senyor ressuscitat explicant els orígens del món material (Apòcrif de Joan), o l'ascensió de l'ànima (evangeli de Maria Magdalena), o són un pesat centó de pensaments recollits de possibles homilies o catequesis (evangeli de Felip). Encara que alguns puguin gaudir de notable antiguitat, potser del s. II, la diferència amb els evangelis canònics salta immediatament als ulls.

Bibliografia: Vicente Balaguer (Ed.), *Comprender los evangelios* , Eunsa, Pamplona 2005; Aurelio de Santos, *Los evangelios apócrifos* , BAC, Madrid 1993 (vuitena edició).

Gonzalo Aranda

pdf | document generat
automàticament des de <https://opusdei.org/ca-ad/article/20-ques-diferencies-hi-ha-entre-els-evangelis-canonicos-i-els-apocrifs/> (24/03/2026)